

NATURVIDENSKABELIGT SELSKAB

PÅ FYN 1945-1995

Af Ole Keller
Lektor
Odense Katedralskole

Selskabets start

I 1945 begyndte det fynske foreningsliv atter at spire. Efter en periode, hvor mørklægning og udgangsforbud havde lagt hindringer i vejen, blev det nu atter muligt at mødes om aftenen. Situationen var endvidere den, at stadigt mere betydningsfulde naturvidenskabelige og tekniske opdagelser inden for de sidste 50 år, havde medført stor interesse for naturvidenskaberne. Tilmed havde Danmark i Niels Bohr en kendt Nobelpristager i fysik.

Allerede før krigen, nemlig i 1934, oprettedes "Jydsk Selskab for Fysik og Kemi" i Århus med det formål at holde foredrag og diskussioner om fysiske og kemiske emner.

Dette selskab kom i nogen grad til at danne forbillede for Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn, hvis oprettelse vi kan lade selskabets protokol berette om:

"Efter en Del Møder mellem undertegnede Indbydere til et stiftende Møde blev nedestaaende Indbydelse sendt ud til alle Ingeniører, Læger, Lærere, Farmaceuter i Odense og til en Del udenfor Odense.

Og Lørdag den 24. November kl. 20.00 samledes ca. 100 Interesserede i Auditoriet paa Teknisk Skole. Efter Velkomst af Adjunkt Møller Jørgensen redegjorde denne for Hensigten med dette Møde og nævnte en Del Emner, som Foreningen kunde tage op til Foredrag.

Der var stor Tilslutning til Forslaget om Oprettelsen af Foreningen, og efter en Del Diskussion blev Navnet paa Foreningen vedtaget at skulle være:

I de sidste Aartier er der sket revolutionerende Fremskridt indenfor Naturvidenskab og Teknik, og Udviklingen har i stedse stigende Grad været præget af en vidtgaaende Specialisering, men ogsaa af et intimt Samarbejde, dels mellem de enkelte Grene af Teknik og Naturvidenskab hver for sig, dels mellem Teknikken paa den ene Side og den naturvidenskabelige Forskning paa den anden. Alt tyder paa, at dette Samarbejde vil komme til at spille en endnu større Rolle i den kommende Udvikling

For den enkelte, der har specialiseret sig, er det imidlertid vanskeligt at følge den samlede Udvikling. For at raade Bod herpaa har en Kreds af interesserede diskuteret Muligheden af at stifte en naturvidenskabelig Forening for Fyn.

Foreningens Formaal skal være at hjælpe Medlemmerne til at følge Udviklingen i Naturvidenskab og Teknik gennem Foredrag, Demonstrationer, Oprettelse af en Tidsskrifts Læsekreds og lign.

Foreningen vil i første Række søge sine Medlemmer blandt Fysiklærere, Ingeniører, Læger og Farmaceuter, men dernæst ogsaa blandt Elever i de ældste Klasser i Teknikum, Gymnasier og Seminarier og andre interesserede.

Undertegnede indbyder herved enhver, som er interesseret i Oprettelsen af en saadan Forening, til et stiftende Møde paa Teknisk Skole i Odense, Lørdag den 24. November Kl. 20.00.

Hvis De kunde tænke Dem at blive Medlem, men er forhindret i at møde, bedes De venligst meddele dette til en af undertegnede.

Reservelæge T. Grinsted
Odense Amtssygehus

Verner Hjort
Civilingeniør

Adjunkt M. Møller-Jørgensen
St. Kræds Gymnasium

Lærer M. Mathiassen
Østre Skole

O. Neergaard
Civilingeniør

Lektor Axel Poulsen
Teknisk Skole

Naturvidenskabeligt Selskab paa Fyn. Kontingentet blev derefter drøftet frem og tilbage. Det blev vedtaget til 8 kr for alm. Medlemmer og 2 kr for Studerende. Det var særligt de sidstes Stilling, der var Uenighed om.

Derefter blev der valgt et Udvalg til at lede Selskabet indtil den ordinære Generalforsamling kunne afholdes.

Dette Udvalg kom til at bestaa af de 6 indbydere samt Overlæge Jacobi, Kommune-lærer Chr. Pedersen, cand.pharm. P. Fischer og stud.tekn. Gunnar Schmidt."

Den stiftende generalforsamling afholdtes den 19. februar 1946. Det foreliggende forslag til vedtægter blev vedtaget med kun små justeringer. Formålsparagraffen kom derved til at lyde således:

"Selskabets Formaal er at fremme Kendskabet til den Naturvidenskabelige Forsknings Resultater og Anvendelser, hvilket søges opnaaet ved afholdelse af Foredrag, Demonstrationer og Diskussionsmøder samt ved at være behjælpelig med dannelsen af Studiekredse og cirkulation af Tidsskrifter."

Efter fastsættelse af vedtægter blev der foretaget valg til repræsentantskabet med almindelig stemmeflertal. Følgende personer blev valgt:

Lektor Axel Poulsen
stud.art. K. Aa. Simonsen
stud.tekn. Enemark
Overlæge Jacoby
cand.pharm. P. Fischer
Adjunkt Møller Jørgensen
Civilingeniør Neergaard
Lektor E. Beyer
Overlæge Wegge

På et møde den 26. februar konstituerede repræsentantskabet sig med en bestyrelse, der blev sammensat som følger:

Formand	Adjunkt Møller Jørgensen
Næstformand	Lektor Axel Poulsen
Kasserer	Civilingeniør O. Neergaard

Foreningen med repræsentantskab og besty-

relse var hermed dannet.

Den nye forening blev godt modtaget. Dette fremgår både af den pæne omtale, aviserne gav selskabet, og dets gode formål og ikke mindst selvfølgelig af det store antal medlemmer, der straks sluttede op omkring arrangementerne. Ved selskabets første foredrag var der ca. 400 tilhørere og ved det efterfølgende ca. 450.

Den måde, hvorpå den stiftende generalforsamling blev afholdt, faldt derimod et par aviser så meget for brystet, at den blev kaldt en parodi på en generalforsamling. Fyns Tidende skrev den 20. februar herom følgende: *"Til sidst holdt Naturvidenskabeligt Selskab paa Fyn stiftende Generalforsamling, og paa sin Vis var denne Del af Aftenen ogsaa ganske fornøjelig. Der blev uddelt Stemmesedler i ubegrænset Mængde til saavel Medlemmer som Ikke-Medlemmer, men forhaabentlig har ingen misbrugt den Tillid, der hermed vistes de tilstedeværend."*

Ingeniør Willert var Dirigent, og Civilingeniør Neergaard forelagde et Lovforslag, som blev vedtaget med et par mindre Ændringer. Der skulle vælges et Repræsentantskab paa 9 Mand, og da der blev spurgt, om man kunne stemme 9 Gange paa den samme Mand, mødte dette højst besynderlige Spørgsmaal overhovedet ingen Modsigelse, men blev stiltiende tiltraadt. At Princippet ogsaa blev benyttet, viser den Kendsgerning, at nogle af de valgte opnaaede flere Stemmer, end der var Medlemmer i Forsamlingen!

Det er temmelig uforstaaeligt, at ikke eet Menneske i en saa lærd Forsamling kunne se, at en saadan Fremgangsmaade er ganske forkastelig, men Naturvidenskabeligt Selskab har i hvert fald herved opnaaet at indføre en helt ny Valgteknik. Formentlig vil den dog afgaa ved Døden ved næste Generalforsamling".

Ak ja. I dag, hvor selskabet har et meget afslappet forhold til afstemninger, virker avisens indvendinger nok lidt løjerligt højtidelige. Den 3. september 1975 blev skriftlig

afstemning afskaffet. Herefter skulle afstemninger kun på forlangende foregå skriftligt, og dette betød, at der i de efterfølgende 25 år ikke har været en eneste skriftlig afstemning. Et af selskabets klenodier er en lille uåbnet brun pakke, som efter sigende skulle indeholde stemmesedler. Pakken medbringes troligt ved hver generalforsamling, uden at der bliver brug for den.

Foreningens repræsentantskab er i dag sammensat således, at alle interesserede uddannelsesinstitutioner på Fyn tilbydes to repræsentanter, hvoraf den ene er studerende. I praksis sker der ikke mere valg af repræsentanterne, idet disse snarere hverves til posterne. Deres arbejde er først og fremmest at skabe den værdifulde kontakt til de studerende og sørge for at meddelelser om foreningens arrangementer bliver kendte. Kun en mindre og som regel nogenlunde fast skare møder op til det årlige møde, hvor foreningens program planlægges.

De første spændende foredrag

Den stiftende generalforsamling var allerede tredje arrangement i Naturvidenskabeligt

Selskab på Fyn. Forinden var der afholdt to foredragsaftener, og umiddelbart før generalforsamlingen holdt Ingeniør Frandsen foredrag om RADAR og viste film, der skematisk gjorde rede for virkemåden.

Allerede før den stiftende generalforsamling havde der imidlertid været afholdt to foredragsaftener, og den nyligt afsluttede verdenskrig kom til at præge selskabets valg af emner. De to første havde endda direkte deres udspring i den uhyggelige og skæbnesvangre begivenhed, som havde fundet sted et halvt år tidligere, nemlig nedkastningen den 6. august af en atombombe over Hiroshima og tre dage senere endnu en over Nagasaki.

Dr.phil. C. B. Madsen, Århus Universitet, talte den 11. januar om atombomben. C. B. Madsen gjorde rede for, hvorledes kerne-spaltning kan finde sted, og berettede om amerikanernes store fabriksanlæg til fremstilling af uran og plutonium. Han sluttede i øvrigt med at give udtryk for, at teorien for atombomben var så velkendt, at enhver stor stat, som råder over de nødvendige råmaterialer, ville være i stand til at gennemføre de samme forsøg som i Amerika.

Den 25. januar var det cand.mag. I. C.

Radar - Øjet i Natten

Foredrag i Naturvidenskabeligt Selskab og Generalforsamling med valgteknisk Nyskabelse

Ingeniør Erik Frandsen, Odense, holdt i Aftes et interessant Foredrag om Radar i Naturvidenskabeligt Selskab paa Fyn. For at illustrere Radars enorme Betydning citerede han en engelsk Pilot, der til ham havde udtalt: Hvis vi ikke havde haft Radar i 1940, havde vi tabt Luftslaget om England, og havde Flaaden ikke haft Radar, havde vi tabt Slaget om Atlanterhavet.

Madsen, Århus Universitet, der holdt foredrag om atombomben. I. C. Madsen fortalte om metoder til berigning af uran og om atombombens virkninger.

I avisreferat fra mødet kan man blandt andet læse følgende:

"Til Slut oplyste Taleren, at det ikke er rig-

tigt, naar Japanerne paastaar, at Bomben ogsaa frembringer en radioaktiv Straalevirkning, saaledes at man bliver syg af at færdes paa de Steder, hvorover Bomben tidligere er eksploderet. Man har Fotografier, der viser amerikanske Professorer, som et par Dage efter Prøvebombning gaar ud i Terrænet og

Fyns Tidende

Atombomben kostede 2 pCt. af de allieredes Krigsudgifter

Bomben naar aldrig Jorden, og den udvikler ikke radioaktive Straaler, som Japanerne har paastaet

Naturvidenskabeligt Selskab paa Fyn sluttede i Aftes sit fortræffelige Debut-Arrangement om Atombomben. De to Foredragsaftener var baade interessante og fornøjelige, og der var mødt saa mange Tilhørere, at der er Grund til at tro paa en lovende Fremtid for det ny Selskab.

I Aftes var det Assistent ved det fysiske Institut i Aarhus, cand. mag. I. C. Madsen, der stod paa Talerstolen i Teknisk Skoles Festsal. Han omtalte først forskellige Metoder for Isotopadspillelse og nævnedes bl. a. den massepektografiske Isotopadskillelse, hvor man benytter sig af, at tunge og lette Isotoper i et magnetisk Felt følger forskellige Baner. Ligeledes omtalte han Kortvejsmetoden, hvor man ligefrem destillerer de lette Isotoper fra og fastholder dem med flydende Luft, og endelig nævnedes han en tysk Metode, der blev opfundet i 1940. Princippet i den er, at i en Beholder med kolde Vægge og en Varmekilde i Midten søger de interessante Isotoper ud til den kolde Væg, langs hvilken de slæbes med ned ad den nedadstrømmende kolde Luft. Metoden er god, men meget dyr, og iøvrigt er et ringe Udbytte og store Omkostninger fælles for alle Metoderne. Amerikanerne fortæller i deres Rapport om Atombomben ikke noget om, hvilken Metode de har brugt, men formentlig har de anvendt flere.

Bomben virker ved Varmeudvikling

Cand. mag. I. C. Madsen fortalte dernæst om selve Atombomben og de enorme Anlæg, Amerikanerne byggede for at fremstille den. Selve Bomben er kun 5-6 cm i Diameter, men man skal naturligvis have et Hylster til at holde sammen paa den, indtil Processen er færdig, og da dette Hylster samtidig skal tilbagekaste de Neutroner, der er ved at undslippe, gætter man paa, at det anvendte Stof er Vismuth.

At faa Bomben til at eksplodere volder ingen Vanskeligheder. Det gør den

nemlig af sig selv. Det er sværere at faa den til at lade være, men man kan gaa den Vej, at man fremstiller Bomben i to Halvdale, og først naar de nærmes til hinanden, sættes Processen i Gang.

I. C. Madsen oplyste, at Atombomben har kostet 2 pCt. af de allieredes samlede Krigsomkostninger, og faktisk er det en billig Bombe. Det vil ogsaa være ganske udelukket at tænke paa at bevare „Atom-Hemmeligheden“ da den helt igennem bygger paa kendte fysiske Metoder.

Til Slut viste Assistent Madsen en Række interessante fotografiske Optagelser af en Prøvesprængning i den mexikanske Ørken og fra Bombardementerne af Hiroshima og Nagasaki. Atombomben udvikler et rentud fantastisk Lys og en enorm Varme, og dens Virkning bestaar formentlig dels i Varmestraalingen, der sætter hele den bombarderede By i Brand, og dels i den Orkan, som de opadgaende Luftstrømme fremkalder paa Grund af Varmen. Bomben eksploderer jo som bekendt over Jorden, og intet af Bombens Substans naar nogensinde Jorden.

Til Slut oplyste Taleren, at det ikke er rigtigt, naar Japanerne paastaar, at Bomben ogsaa fremkalder en radioaktiv Straalevirkning, saaledes at man bliver syg af at færdes paa de Steder, hvorover Bomben tidligere er eksploderet. Man har Fotografier, der viser amerikanske Professorer, som et Par Dage efter en Prøvebombning gaar ud i Terrænet og piller Stykker af smeltet Ørken op, og disse Mennesker kom ikke til at fejle noget. Derimod er der stor Fare for, at de, der beskæftiges ved Bombens Fabrikation, udsættes for radioaktive Straaler. Den amerikanske Rapport fortæller imidlertid, at man har fundet en sikker Metode til at konstatere dette — den kendte Metode med Tælling af Blodlegemerne er ikke sikker — men cand. mag. I. C. Madsen kritiserede, at Metoden ikke er offentliggjort, da det ikke er Körtume at bevare saadanne Opdagelser som Krigshemmeligheder. Formentlig vil Metoden ogsaa med Tiden blive offentliggjort.

Kim.

Atombombe-Fabriken hælder daglig 150.000 kWh i Floden

Interessant **Atombombe-Foredrag** i det ny naturvidenskabelige Selskab paa Fyn

piller Stykker af smeltet Ørken op, og disse Mennesker kom ikke til at fejle noget"!

I dag må vi konstatere, at begge foredrag i høj grad var præget af den tids manglende viden om atombombens følgevirkninger og om radioaktiv strålings virkning på mennesker. Denne manglende viden skyldes dels det militære hemmelighedskræmmeri, der omgærdede forskning i emnet, dels den kendsgerning, at mange eftervirkninger af stråling er langtidsvirkninger, som man den gang næppe kunne gisne om.

Næsten 400 foredrag

Det fremgår af foreningens protokol, at i de næsten 50 år foreningen har eksisteret, er der

i alt afholdt 386 foredrag, ekskursioner eller andre arrangementer. På de sidste sider i dette jubilæumsskrift findes en oversigt over samtlige foredrag.

Emnerne fordeler sig bredt inden for naturvidenskab og teknik. Emner som superledere, violinens fysik, kosmiske katastrofer, ægyptisk brøkregning, luftforurening og insektøret som mekanisk system antyder bredden.

Nogle emner forekommer lige så interessante i dag som for næsten 50 år siden. Nordlys, Fyns undergrund, vitaminer og støjbekæmpelse er foredragsemner fra 40'erne, og kan udmærket tænkes som aktuelle emner i dag. Andre emner er gjort uaktuelle af den historiske udvikling. Således f.eks. et foredrag fra 1954 om Storebæltsbro-

Store Bælts-bro vil kunne forrente sig ret hurtigt

Opsigtvækkende udtalelser af den kendte industrimand, direktør G. E. Hartz, som siger, at Danmark kan magte kæmpeopgaven, og at arbejdet snarest bør paabegyndes

Hovedparten af broprojektets 1500 millioner skal betales af trafikanterne, som endda slipper billigere end i øjeblikket

en, hvor det konstateres, at en bro til 1500 mio. kr. skulle kunne tages i brug i 1980. Langt den overvejende del af foredragene har samlet et stort antal tilhørere. Det gennemsnitlige antal ligger på omkring 125 pr. foredrag, men der har været store variationer. I foreningens første år var der ifølge protokollen i alt 1615 tilhørere til 8 af de 9 foredrag. Det ene arrangement, som vi mangler oplysninger om, er den stiftende generalforsamling, så der er god grund til at antage, at det samlede antal tilhørere det første år har været over 1800, altså omkring 200 pr. foredrag. Kun to gange siden nemlig i 1978 og i 1979 har tilhørertallet været så stort. Begge disse år var der godt 1700 tilhørere til 9 foredrag.

Enkelte foredrag har samlet særlig mange tilhørere. De to åbningsforedrag i 1946 om atombomben samlede, som tidligere nævnt, hhv. 400 og 450 tilhørere. I 1948 var der 400 tilhørere til et foredrag om røntgen-strålers anvendelse i lægevidenskaben, i 1965 var der 470 tilhørere til et foredrag om kemisk binding, og endelig var der 450 tilhørere i 1979 til et foredrag med demonstrationsforsøg om fysik i hverdagslivet. Inden for de sidste 10 år er det mest velbesøgte arrangement et foredrag i 1988 om superstreng. Dette samlede ca. 300 tilhørere.

Det store antal tilhørere til foreningens foredrag er utvivlsomt en væsentlig årsag til, at det altid har været nemt at skaffe gode og engagerede foredragsholdere, som uden at modtage honorar altid er villige til at stille op og fortælle om deres arbejde. Meget få har sagt nej tak til at holde foredrag. I foreningens arkiv kan man blandt de gamle breve dog finde et interessant afslag. Både i 1949 og i 1951 inviteredes Niels Bohr til at komme og holde foredrag. Niels Bohr besvarede begge invitationer meget venligt og gav udtryk for, at det ville være ham en glæde at komme, men at videnskabelige møder i ind- og udland optog han langt frem i tiden.

1980'erne var en periode med vigende interesse for selskabets arrangementer. I 1986 var der således kun ca. 25 tilhørere pr.

foredrag, og af gode grunde er der ikke mange, der husker det dårligst besøgte arrangement. Det var et ellers særdeles interessant foredrag om spedalskhedens europæiske historie med efterfølgende rundvisning blandt gamle og nye fund fra spedalskhedskirkegården i Odense. Der var kun 7 (!) tilhørere.

Enkelte foredragsholdere har gæstet Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn flere gange. Tidligere professor Sven Werner ved Aarhus Universitet holdt i 40'erne og 50'erne i alt 6 foredrag om forskellige aspekter af fysikken. Ligeledes har en af foreningens stiftere og dens formand gennem en årrække, M. Møller Jørgensen tegnet sig for mindst 6 foredrag og demonstrationsforsøg. Rekorden indehaves dog af Helle og Henrik Stub, der har holdt 9 foredrag om astronomi og rumfart.

Ekskursioner

Ekskursion til marsvinestationen i Strib torsdag den 3. maj 1973.

Omkring 25 af foreningens arrangementer har været ekskursioner eller virksomhedsbesøg. I de første år gik ekskursionerne til de fynske virksomheder som f.eks. Dalum Papirfabrik, Odense Gasværk og Fynsværket.

1956 påbegyndtes opførelsen af Atomforsøgsstationen Risø, og foreningen havde dette år et foredrag om problemerne med opret-

Ekskursion til brunkulslejerne i Søby lørdag den 12. september 1992.

telsen af denne. Forsøgsstationen stod færdig i 1958, og allerede den 19. april det følgende år fandt en ekskursion til Risø sted. Da der meldte sig 200 deltagere, måtte turen gentages den 3. maj. Alle fik god mulighed for at forberede sig til turen, idet Ingeniør-Sammenslutningen kort forinden arrangerede foredrag i Fyns Forum om reaktorer og reaktorkontrol. I årenes løb blev det ialt 7 ekskursioner til Risø, sidste gang i 1981.

Andre eksempler på ekskursionsmål har været marsvinestationen i Strib, Deutsches Elektronen-Synchrotron i Hamburg, og i 1992 brunkulslejerne i Søby og Skjern Å.

Hygge og selskabelighed

I 1947 fandt repræsentantskabet ud af, at decembermødet i selskabet skulle gøres til noget særligt. Man besluttede at arrangere en festlig aften med kaffebord, dans, smørrebrød og forfriskninger. Prisen for kaffe blev fastsat til 2,00 kr. og billetprisen til 3,00 kr. så alle kunne komme med.

I foreningens protokol er mødet lørdag

den 13 December 1947 refereret således:

"I Odd-Fellow Logens Lokaler holdt Selskabet en munter og hyggelig Julefest. Der var mødt ca. 200 Deltagere (Medlemmer med Damer). Rammen om Festen var det fælles Kaffebord, idet Underholdningen løb af Stablen, medens Kaffen blev drukket.

Efter Velkomst fra Formanden fik Journalist Grum-Schvendsen Ordet til et fornøjeligt Causeri over Naturvidenskaberne, og derefter fortalte Lektor Nordahl Svendsen et fysisk Juleeventyr, specielt for Damerne. Næste Nummer var en fortræffelig Film: "Grundstoffernes Forvandling", der viste Alkymisternes forgæves Forsøg og Nutidens Atomsønderdelinger. Til Slut opførte III G fra St. Knud en lille Enakter over Temaet "Een Verden eller ingen". Underholdningen fremkaldte stort Bifald, og Stemningen var hyggelig og munter fra første Færd.

Efter Kaffebordet ryddedes Salen og Deltagerne fortrak i de tilstødende Lokaler. Snart dansedes der livligt i Salen, og andre sludrede hyggeligt inde i Selskabslokalerne, hvor man kunde faa serveret Smørrebrød. Alt

i alt en vellykket Aften."

Dette arrangement blev så vidt vides aldrig siden gentaget, men i 1953 blev serveret kaffe efter decembermødet. Dette var imidlertid ikke nogen succes, da kun meget få af tilhørerne blev til den efterfølgende kaffe. Først i 1978 blev det forsøgt igen. Efter juleforedraget blev der serveret kaffe og blødt brød, og denne gang var interessen så stor, at det blev gentaget de efterfølgende år. Lige siden har det været en fast tradition.

Medlemmer og økonomi

Størrelsen af foreningens medlemsskare har i de 50 år været ret uforanderlig, i hvert fald hvad angår seniormedlemmerne. Antallet af seniormedlemmer har med mindre variationer ligget på lidt over 100. Dertil kommer så et mere varierende antal juniormedlemmer. I 1947 var der 147 seniormedlemmer og 190 juniormedlemmer, medens en opgørelse den 6/9-95 viser, at der i dag er 114 seniormedlemmer og 98 juniormedlemmer.

Sammensætningen af medlemsskaren har derimod forandret sig væsentligt siden foreningens første år. Optegnelser fra den 7. februar 1947 viser følgende fordeling af medlemmerne efter erhverv:

civilingeniører	: 35
ingeniører	: 31
læger	: 11
cand.pharm.'er	: 16
cand.mag.'er	: 16
lærere	: 16
andre interess.	: 17

De 190 juniormedlemmer var studerende ved Odense Teknikum og elever ved de to gymnasieskoler.

En tilsvarende opgørelse over de nuværende medlemmer kan ikke foretages, da stillingsbetegnelserne ikke mere registreres med samme ildhu. Det kan imidlertid konstateres, at over halvdelen af seniormedlemmerne i dag enten er ansatte på Odense Universitet eller på en af Fyns 12 gymnasieskoler. Fra

de samme institutioner hentes den overvejende del af juniormedlemmerne.

Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn er utvivlsomt præget af den voldsomme vækst på uddannelsesområdet, som har fundet sted siden foreningens start, først og fremmest den store stigning gennem 50'erne og 60'erne af studerende på Odense Teknikum, oprettelsen af Odense Universitet i slutningen af 60'erne, og den øgede tilgang til gymnasierne. Ved planlægning af foredragsrækken må foreningens repræsentantskab have i tankerne, at størstedelen af tilhørerne er unge under uddannelse.

Ved foreningens start blev kontingentet fastsat til 8 kr. for seniormedlemmer og 2 kr. for juniorer. Ikke før 1952 skete der kontingentforhøjelse, og lige siden er der med 6 til 7 års mellemrum foretaget justeringer af kontingentet, således at det i dag er 100 kr. for seniorer og 25 kr. for studerende.

Det ret beskedne kontingent er en følge af, at foreningens foredragsholdere i dag er villige til at ofre tid og arbejde uden at modtage honorar herfor.

Foreningens udgifter fordelte sig i sæsonen 94/95 således:

Rejseudgifter for foredragsholdere	3300 -
Frimærker	2600 -
Anden administration	3200 -
I alt	9100 -

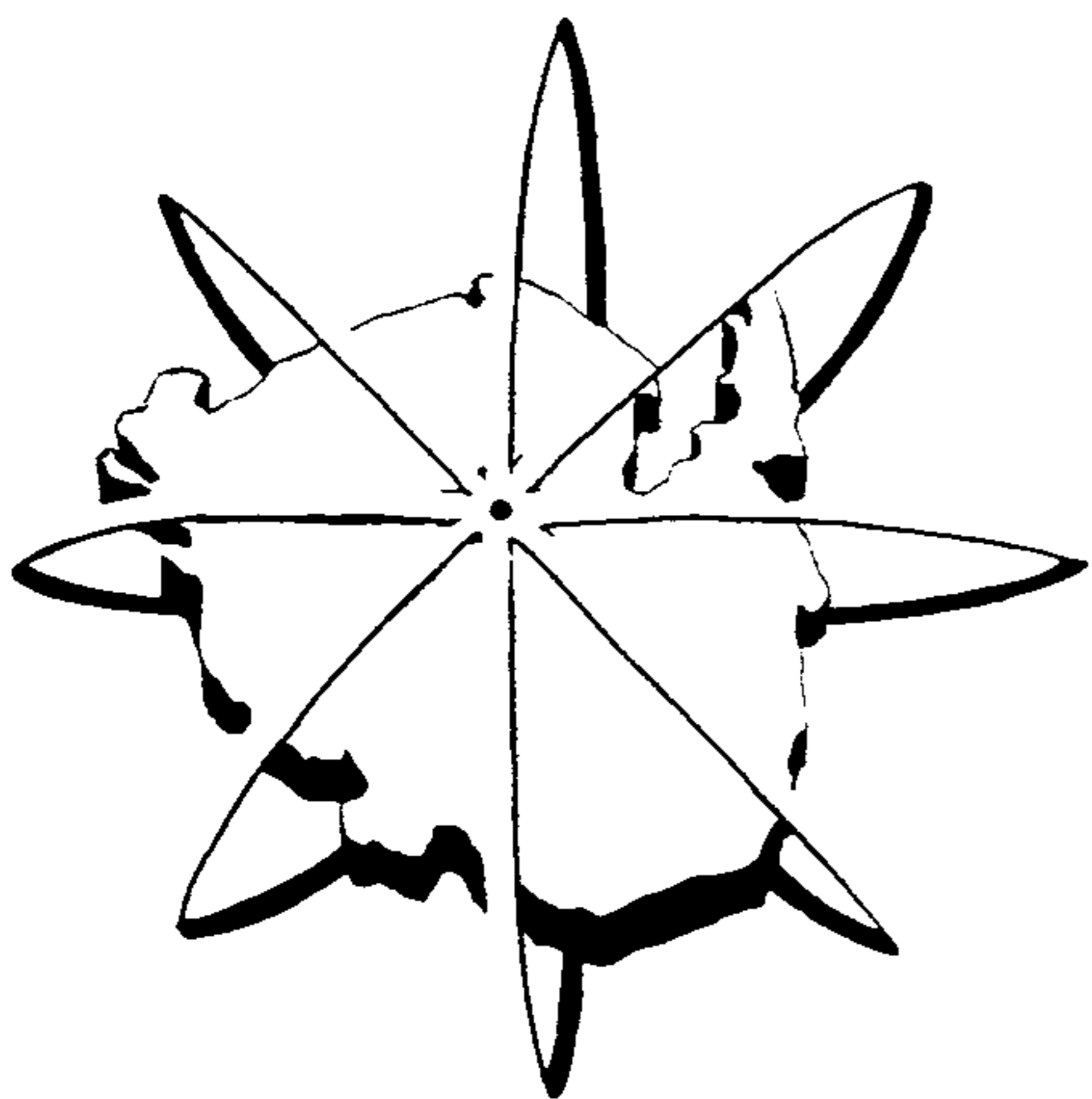
Til sammenligning kan ses følgende budgetterede udgiftsposter for sæsonen 48/49:

Honorar for 8 foredragsholdere	800 -
Rejseudgifter for foredragsholdere	320 -
Ekspedition af bekendtgørelser	250 -
Porto, gebyrer, telefonsamtaler	100 -
Anden administration	330 -
I alt	1800 -

Indtil dette år har Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn kun en enkelt gang modtaget økonomisk støtte. Dette skete i 1987, hvor foreningen søgte og fik 5.000 kr. af Thomas

B. Thriges Fond til en kampagne, der skulle øge kendskabet til foreningen blandt Fyns unge under uddannelse. Denne kampagne havde som resultat blandt andet en øget medlemstilgang.

For at øge kendskabet til foreningens virksomhed udsendtes i 1977 en lille folder med en beskrivelse af foreningen og sæsonens kommende foredrag. En sådan folder med sæsonbeskrivelse er siden udsendt hvert år i september. På forsiden af 1981-udgaven ses for første gang foreningens logo, der er vinderresultatet i en konkurrence, som blev udskrevet i 1979. Vinderen, gymnasieelev Per Traasdahl, fik et årsabonnement af Naturs Verden som præmie.

Samarbejde med andre foreninger

Gennem årene har Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn samarbejdet med en lang række andre foreninger. Foreningens protokol nævner ca. 30 foreninger eller institutioner. Oftest har samarbejdet bestået i, at foreningerne inviterede hinandens medlemmer til møder, der havde fælles interesse. I 40'erne og 50'erne var det især Ingeniørsammenslutningen og Naturhistorisk Forening, der blev inviteret til foredragene, men i mange år har foreningen desuden modtaget inspiration og mange gode ideer til foredragsemner fra Selskabet til Naturlærens Udbredelse og Jydsk

Selskab til Fysik og Kemi. I de senere år har der i perioder været et vist samarbejde med Astronomisk Forening og med Dansk Fysisk Selskab. Desuden har foreningen haft et værdifuldt samarbejde med Odense Universitet, som blandt andet har stillet lokaler til rådighed.

Mere formelt samarbejde med andre foreninger har aldrig fundet sted. To gange har det dog været til overvejelse. Første gang var i 1947, hvor forholdet til den nyligt oprettede Ungdommens Naturvidenskabelige Forening blev drøftet. Anden gang var i 1972, hvor Fysisk Forening og Faststofselskabet opfordrede Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn til at gå med i oprettelsen af Dansk Fysisk Selskab. Begge gange blev det besluttet at sige nej tak til et formelt samarbejde.

Det kan med rimelighed konstateres, at Naturvidenskabeligt Selskab på Fyn har haft succes som en selvstændig forening. Denne succes kan måles på det meget store antal tilhørere, der gennem årene har været til foreningens foredrag, men sandelig også på den lange liste af foredragsholdere og emner, som kan ses på de sidste sider i denne jubilæumsbog. Listen indeholder mange store navne og mange interessante emner. I de første 50 år er det lykkedes foreningen at efterstræbe det erklærede formål, "at fremme kendskabet til den naturvidenskabelige forsknings resultater og anvendelser".

Formænd

M. Møller Jørgensen	1946 - 1958
Frits Nielsen	1958 - 1969
E. Krogh Andersen	1969 - 1971
K. E. Simonsen	1971 - 1975
Søren Schmidt-Nielsen	1975 - 1980
Bernhard Mathiesen	1980 - 1986
Ole Keller	1986 - 1990
Ole Sørensen	1990 -